

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ה' **משה שניצר**
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברוק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חיים סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה הודפת
צדקה וחסד
מרת **ורדה שניצר**
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

ינו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 674

מסכת מעילה ז' - י"ג

בס"ד, ל' ניסן תשע"ב

השבוע בגליון

- קבורת מת אחד פעמיים
- קדושה הפוקעת עם תום השימוש בחפץ
- מתי מסתיימת מצוות קבורת המת?
- מצוות דישון המנורה

- הרמב"ם - ראוי לאדם להתבונן במשפטי התורה הקדושה
- מעילה בזמן הזה
- התכתבות שהפכה לספר
- קרבן בזמן הזה

דבר העורך

14 שבועות

פעמון זהב ענק תלוי על וו עצום. בימים אלו מצחצחים אותו, מנקים אותו, משמנים את ציוריו ומנענעים קלות את ענבלו האדיר, כדי לוודא ולבדוק, כי ביום פקודה, בבוא היום הגדול, קולו יישמע מקצה העולם ועד קצהו.

פעמון הדף היומי מכה בעוצמה בכל קהילות היהודים שברחבי תבל, אחת לשבע וחצי שנים, מיני שנת תרפ"ג, עת החל הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל מלובלין להניע את גלגלי הדף היומי. אחת לשבע וחצי שנים, כל לומדי הדף היומי מתכנסים באחוזה ובחדווה, והדים של חיבה ואהבה, של קירוב הלבבות, יוצאים מקירות לבם אל אחיהם היהודים אשר עדיין לא הצטרפו ללימוד הדף היומי: אחוז בחוט החיים, טלו גם אתם חלק בקבוצה השותפה הגדולה ביותר ברחבי העולם.

יהודי יקר, עד למאד.

בעוד ארבעה עשר שבועות, עשרות אלפי יהודים הלומדים דף היומי, יטלטלו נרגשות את פעמון הדף היומי, ולקול הענוג ינהרו עוד המוני יהודים אל בתי המדרשות ואל בתי הכנסיות, כדי להצטרף לשיעורי

הרמב"ם - ראוי לאדם להתבונן במשפטי התורה הקדושה

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל משלב דברי חכמה ומוסר בסוף חיבורו "אבן האזל" על הרמב"ם בהלכות מעילה, בעקבות הרמב"ם בעצמו אשר מצא לנכון להציב את המשפטים הבאים בטיבורם של הלכות מעילה.

כה דבר הרמב"ם בפרק ח' מהלכות מעילה הלכה ח':

"ראוי לאדם להתבונן במשפטי התורה הקדושה ולידע סוף ענינם כפי כחו, ודבר שלא ימצא לו טעם ולא ידע לו עילה אל יהי קל בעיניו ולא יהרוס לעלות אל ה' פן יפרוץ בו, ולא תהא מחשבתו בו כמחשבתו בשאר דברי החול. בוא וראה כמה החמירה תורה במעילה, ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד נתקדשו וכל הנוהג בהן מנהג חול מעל בה ואפילו היה שוגג צריך כפרה, קל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה שלא יבעט האדם בהן מפני שלא ידע טעמן, ולא יחפה דברים אשר לא כן על השם ולא יחשוב בהן מחשבתו כדברי החול". אם הקב"ה הקפיד לבל ימעלו בני האדם בחפצים שיש בהם קדושה, קל וחומר שהוא מקפיד שבני האדם לא יזלזלו במצוות אשר הם אינם מוצאים בהם טעם, ולא יקצצו בנטיעות.

הדברים אינם מובנים ואף תמוהים, אומר הגרא"ז מלצר זצ"ל. שיטת הרמב"ם לגבי איסור מעילה היא ייחודית. בשונה מיתר הראשונים, הרמב"ם נוקט, כי איסור מעילה תקף רק כאשר המועל נהנה מן ההקדש, ברם, מועל אשר שינה את ייעוד החפץ אך לא נהנה ממנו, אינו עובר על איסור מעילה, אף על פי שהחפץ הקדוש התחלל מקדושתו בעקבות שינויי ייעודו, כדן חפצי הקדש שבוצעה בהם מעילה. מעתה, הא ניחא אם איסור מעילה היה רווח בכל מקרה של שינוי ייעודו של הקדש, הקל וחומר מובן היטב - כשם שהקב"ה אסר לשנות ייעודם של חפצי קדושה, קל וחומר שהוא אוסר על שינוי מצוותיו. אולם, לפי שיטת הרמב"ם הקשר בין הקל לבין החומר אינו ניכר כלל, וכי מה הוא הקל וחומר: כשם שאסור ליהנות מחפצי קדושה, כך אסור לפרש את המצוות שלא כהלכה?

לימוד גדול לימדנו הרמב"ם בהלכה זו, מסביר הגרא"ז מלצר זצ"ל - כאשר אדם מפרש את התורה באופן הגורם לשינויים במצוות ולכך שחייב קיומן ייקטן ויצטמצם, הוא אינו עושה כן מפני דאגתו להלכה, לאמת, אלא להנאתו גרידא, מתוך רצון לפרוק עול שמים. לפיכך הרמב"ם השווה למועל בהקדש העושה כן להנאתו.

צעילוי נשמת

מרת **מלכה מחלה הגר** ע"ה
ב"ר מרדכי זיסקינד ז"ל
נלב"ע ג' באייר תשס"ו
תנצב"ה

הנוצחה ע"י בנה ידידנו הר"ר **דוד הגר** הי"ו

צעילוי נשמת

הר"ר **אברהם יצחק שנור** הי"ד
ב"ר אהרן ורצה הי"ד
נלב"ע ד' באייר תש"ח
תנצב"ה

הנוצח ע"י ידידיו
הר"ר **אבי שנור** ומשפ' שיחיו - סביון

צעילוי נשמת

הר"ר **ירחמיאל אשר זיטמן** ז"ל
ב"ר מרדכי צבי ז"ל
במלאות שלושים לפטירתו
נלב"ע כ"ז באדר תשע"ב
תנצב"ה

הנוצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

מרת **גליקעל קליין** ע"ה ב"ר יהושע הלוי וייס ז"ל
במלאות שלושים לפטירתה נלב"ע כ"ו באדר תשע"ב **תנצב"ה**

הנוצחה ע"י המשפחה שיחיו

נר ה'
נשמת
אדם

רבי איסר זלמן ממליץ על כך: "הכלל כבר רמוז בהגדה של פסח אודות הבן הרשע, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל - כפר בעיקר".... כדי להוציא את עצמו מחובת הכלל, הוא כופר ומתכחש לאמור בתורה.

מעילה בזמן הזה

בעת לימוד מסכתות דוגמת מעילה, הלב הומה יותר בתפילת "ותחזנה עיננו בשובך לציון ברחמים", כאשר קרבנות יועלו על מזבח ה' בבית המקדש, לריח ניחוח לפני ה'. עם זאת, עדיין נותרו ספיחים של הלכות מעשיות הנוגעות לזמנינו.

התכתבות שהפכה לספר: שניים מגדולי ישראל לפני כמאה וארבעים שנה, התחבטו בשאלה מסויימת והתכתבו ביניהם על אודותיה בארוכה במשך שנים רבות! לבסוף, מכתביהם זה אל זה לוקטו לספר אחד המכונה "שו"ת רחש לבב". השניים הם הגאון רבי חיים שמואל בירנבוים זצ"ל, רבה של דובנא, חתנו של רבי עקיבא איגר זצ"ל, הידוע יותר בשל ספרו "מעשה חושב" על "שער המלך", ואחינו, הגאון רבי יהושע העשיל מארשאלקוביטש זצ"ל.

קרבת זמן הזה: השאלה שבה דנו היתה, אם בקרבן שהוקדש בזמן הזה תקפים דיני מעילה. יסוד הנידון נעוץ בתקנת חכמים, אשר כדי למנוע מכשולות ואיסורים תקנו, כי אם יהודי הקדיש בהמה לקרבן לאחר חורבן בית המקדש, עליו לסוגרה ולנועלה כדי שתמות, משום שאיסור המעילה שעלולים להכשל בו בקרבן זה הוא נורא ואיום. בהמה זו הרי היא כשור משתולל ברשות הרבים. רבי יהושע העשיל טען, כי לאחר שנגזר דינה כן, הרי היא כ"קדשים שמתו", קרבן שמת בטרם הוקרב על המזבח, שקדושתו סרה ואין בו דיני מעילה מן התורה. כמו כן, בהמה זו מיועדת למות ודיני הקרבן פקעו ממנה, וממילא, גם דיני מעילה סרים הימנה. רבי שמואל חלק עליו בתוקף וסבר, כי אף על פי שחכמים תקנו להמיתה, קרבן היא לכל דבר ועניין, ואין כל סיבה לפקיעת איסור המעילה.

לא הבאנו מחלוקת זו כדי לרדת לרשעה, כי אם כדי להביא את דבריו של רבי שמואל, המנמק בהרחבה מדוע באמת יש איסור מעילה בקרבן שאין בו כל שימוש, על ידי הצגת שני דינים בהלכות מעילה הסותרים, לכאורה, זה את זה, ומהם נשכיל להבין יסוד חשוב בהלכות מעילה. במסכת כריתות (י"ג/ב) מבואר, כי האוכל חֶלֶב 'נותר' הרי הוא מועל בהקדש וחייב קרבן. חלב ה'נותר' הוא חלב קרבנות המיועד להקרבה על גבי המזבח בתוך זמן קצוב מרגע השחיטה, כחלוף פרק הזמן שבו ניתן היה להקטירו הוא מכונה 'נותר', ומאותו רגע ואילך אין לו כל שימוש לדבר שבקדושה. אף על פי כן האוכל אותו הרי הוא מועל.

מאיך, נאמר בגמרא (פסחים כ"ט/א), כי לדעת רבי נחוניא בן הקנה, האוכל חמץ של הקדש בפסח, אינו מועל, מפני שאין להקדש כל שימוש בחמץ. האין דינו סותר לדין הקודם, שהאוכל 'נותר' מועל? הרי בשניהם אין להקדש כל שימוש!

בעל "נתיבות המשפט" (סימן כ"ח ס"ק ב) מבאר, כי ההבדל נעוץ בסוג קדושתם. החמץ קדוש בקדושת דמים, שיעודו הוא להמכר ולהשתמש בדמיו לצורכי הקדש, ואילו בשר הקרבן קדוש בקדושת הגוף, הוא אינו אמצעי, הוא בעצמו המטרה. לפיכך, חמץ בפסח, האסור בהנאה, איבד את ערכו ואת שוויו, ומאחר שכל המעילה בו אינה אלא על גרימת הפסד להקדש, הרי במקרה זה לא נגרם להקדש כל הפסד. ברם, מעילה בחפץ הקדוש בקדושת הגוף היא מפני הפגיעה בקדושה, גם כאשר הקדש אינו נפסד מאומה, ועל כן האוכל בשר נותר מועל בהקדש, שמעל בקדושה.

מעתה, גם בקרבן שהוקדש בזמנינו ונגזר דינו למיתה תקף איסור מעילה, שקדושתו אינה פורחת הימנו עד מיתתו (עיין שו"ת "רחש לבב" סימן ה' ו' ז', ועיין קה"י כאן סימן א').

[יסוד זה של "נתיבות המשפט" אינו תואם לכאורה לדעות הראשונים שבחטאות המתות אין איסור הנאה כלל מן התורה, ולדעות אלו צ"ב מה החילוק בינם לבין נותר של אימורים שיש בהם מעילה. וצ"ל שחלוק דבר שפקע בו מצד עצמו תפקיד קדושתו, שבכה"ג פוקעת הקדושה גם בקדושת הגוף, מה שאין כן בנותר וכדומה, שהיתה בו מצוות הקטרה אלא שנאסר משום שנעשה נותר, אין זה מפקיע מידי מעילה. וע"ע ב"קהילות יעקב" סימן ב].

[ראוי לציין, כי יסודו של הנתיב"מ מצוי בדברי התוספות, כריתות י"ג/ב, שם מבואר כדבריו. אך ברש"י לקמן כג' מבואר, כי חלב של 'נותר' יש בו דין מעילה משום שתתכן בו הקרבה על פי דין אם עלו לא ירדו. מוכח, כי לדעת רש"י גם מעילת קדושה מזבח משום ההקרבה שיש בהם. ועיין "קהילות יעקב" סימן א'.]

דף י"א/א וכי יש לך דבר שנעשת מצוותו ומועלים בו

קבורת מת אחד פעמיים

כידוע, שני דינים נאמרו במת, מצוות קבורה ואיסור הנאה. מצווה מן התורה לקבורו, שנאמר (דברים כ"א/כג) "קבור תקברנו ביום ההוא" (עיין רמב"ם הלכות אבל פרק י"ב הלכה א'), וכמו כן הוא אסור בהנאה ("טור" ו"שולחן ערוך" י"ד סימן ש"ט סעיף א'). מה דינו של מת שכבר נקבר, האם איסור ההנאה נותר בעינו? שורש הנידון נעוץ בכלל בדיני מעילה המבואר בגמרא.

קדושה הפוקעת עם תום השימוש בחפץ: בגמרא מבואר, כי חפץ של הקדש אסור בהנאה, ברם, לאחר שהתקיימה מצוותו, קדושתו פוקעת והמשתמש בו לצורכי חולין אינו עובר על איסור מן התורה. בעלי

הדף היומי. עתה, עדיין נותרה לך ההזדמנות להצטרף ללומדי הדף היומי, ללמוד עוד מסכת אחת או שתיים, ולזכות לך שקולך יישמע עמם ברמה בעת סיום השי"ס בכבאדה, ובכך תיטול חלק בשכר הרב הטמון ללומדי התורה ולמאיהי התורה על הציבור.

טלפן עכשיו למוקד הדף היומי: 03-5775333
לברור שיעור הדף היומי הקרוב לאזור מגורייך.

ומכאן, לביקור מרגש בסיום נרגש.

זה לא בית מלון.
זה בית סוהר. לא עליכם.
בית הסוהר דקל.

השעה שלש אחר הצהריים.
יהודי נרגש, בשנות הארבעים לחייו, מצמיד את אפרכסת הטלפון הציבורי לאזניו, בידו השנייה עט וכתרת גדולה בראש הנייר: מרשם לבשר מעושן. - **אמא,** שלום. אנחנו עושים סיום מסכת... כן, זכינו לסיים מסכת שלמה, תני לי בבקשה את המרשם הנפלא שלך להכנת בשר מעושן. לא אמא, אל תבכי; עכשיו אני שמח, תשמחי גם את.
ככתב יד גברי, חד וחורט, הוא רושם את כל הפרטים בדקדקנות, כמו היו שיקוי פלאי לציאה מבין החומות - **כן,** תגידי אמא, אני כותב. מלח, פלפל שחור, כן כן, קימל... אה, קימל אין כאן, שמן, פפריקה מתוקה, שום כתוש, כן, אה אה... לשים אותו הפוך, מהצד, טוב טוב, בטח.
כולם נרתמו למשימה - סיום מסכת בין כותלי בית הכלא.

אי אפשר להביא אוכל מחוץ לחומות. הכל נעשה במו ידיו של דרי הכלא, אשר התרגשו כל כך לקבל את פניו של הרה"ג ר' חיים דוד קובלסקי שליט"א, ראש בית המדרש למגיד שיעור מאורות הדף היומי, אשר הוזמן אחר כבוד להשתתף בסיום נכבד זה.

לכתוב שהיה שמח, לא כל כך מתאים. לכתוב שהיה עצוב - לא נכון. עיני כל המשתתפים נצצו בזיק יהודי אמיתי. שם יש הרבה זמן כדי לחשוב, בין אם רוצים ובין אם לאו. יהודים ישבו סביב השולחנות ונשמתם מאירה באור התורה. גופם כלוא ונפשם משוחררת. הם כאן ורוחם משתתפת עם הלגיון האדיר של לומדי הדף היומי בכל רחבי תבל.

★ ★ ★

זקיף במדים, בעל סבר פנים חמורות, קידם את פני הבאים. בית הסוהר דקל, אינו מוקף בשערי ברזל חלודים מימי התורכים, וסורגים פתלתלים בסגנון מזרחי אינם מעטרים את חלונותיו. מפרסומי שירות בתי הסוהר אנו למדים, כי "הכלא נפתח בחודש נתיב תשס"ג, במתנת אשתו, "אשל" ברמת ביטחון בינונית, חלקו אגפי כליאה קיימים וחלקו האחר מבנים חדשים". שיהיה.

בדף הבא של החוברת מפורט כי "אוקלוסיית הכלא מגוונת: אסירים פליליים תושבי ישראל שיתרת מאסרם 7 שנים ושפוטים פליליים תושבי שטחים שיתרת מאסרם עד 3 שנים כולל שוהים בלתי חוקיים". לא עלינו.

הבנייה המודרנית והעיצוב שובה העין, אינם משילים לרגע את האווירה הקודרת השורה על המקום וחונקת את הגרון. שער אחר שער יש לעבור עד היעד. שער ענק נפתח, אתה נכנס, הוא מוגף מאחוריך. דלת הברזל האדירה נחבטת בעוצמה במשקוף אדיר הממדים. עוד מהדהדים באזניך הדי החבטה, נשמע קולו של השער הבא הנפתח לפניך. שוב זקיף, שוב שער, וחוזר חלילה. שבע פעמים, עד גשתו, עד אחיו. יהודי בעל עצמות רחבות, מלווה צמוד את האורחים, לבל יבריחו, חלילה, פנימה, דברים שמתוך לבית הכלא ילד בן שבע יכול להשיג. לא משנה.

שולחנות חדר האוכל של בית הכלא סודרו בצורת ת. אין תמונות אסור לצלם. רק התיאור שלנו יישמש לכם

התוספות (תמורה לג/ב) כותבים, כי לאור כלל זה ניתן להבין את דברי הגמרא (שם), כי חפצי איסורי הנאה, שדינם בשריפה, מותרים בהנאה לאחר שנשרפו והפכו לאפר, ואילו חפצי איסורי הנאה שדינם להקבר - כדי שלא ייכשלו בהם - אינם מותרים בהנאה גם אם הם נשרפו והפכו לאפר. דין זה מובן מאד, כותבים בעלי התוספות, לאור הגמרא האומרת, כי כאשר התקיימה מצוות החפץ פוקע ממנו איסור הנאה, לפיכך, אלו שדינם להשרף ונשרפו, מצוותם התקיימה, אך אלו שדינם להקבר כדי שלא ייכשלו בהם, לא התקיימה בהם כל מצווה כאשר הם נשרפו שהרי אין מצווה לשורפם.

הבה ניתן את דעתנו על ההבחנה הבאה.

לדעת הרמב"ם (הלכות צרעת פרק י"א הלכה א') מצווה מן התורה לקבור את הציפור השחוטה שהמצורע מביא לטהרתו בבית המקדש. קבורה זו שונה בתכלית מדין קבורת חפצים האסורים בהנאה, שהם נקברים כדי להסתירם לבל ייכשלו בהם, ואילו ציפור זו נקברת מפני שזה דינה, זו היא מצוותה, בכך מתקיימת תכליתה. לכאורה, דינה של ציפור זה צריך להיות זהה לדין חפץ אסור בהנאה שדינו בשריפה - מה זה מותר לאחר שנתקיימה בו מצוותו, גם הציפור מותרת בהנאה לאחר שמצוותה התקיימה.

האומנם?

מתי מסתיימת מצוות קבורת המת? לפני שנים רבות הופץ בלונדון שבאנגליה קובץ תורני בשם "קול התורה" ובו רשימות בהלכה מאת תלמידי חכמים שארית הפליטה. על תלמידי החכמים נמנה הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, אשר כתב מערכה בנידונינו והוא מעלה טענה יפה עד למאד. מצוות הקבורה שניתנו בתורה - קבורת מת, קבורת עוף המצורע - אינן מסתיימות עם הטמנת המת בקרקע, מאחר שכל מטרתן היא שהמת יהיה קבור באדמה. הא למה הדבר דומה, לאדם המצפין יהלום בכספת, הכל מבינים כי הכנסת היהלום לכספת בלבד אינה מועילה במאום, אלא אם כן היהלום נשאר בתוך הכספת. כמו כן, מצוות הקבורה היא שמקום הקבורה יהיה מקום הנקבר, וממילא, כאשר מאן דהוא יבקש ליהנות מן העוף הקבור מפני שמצוותו הסתיימה, שנקבר כבר, הוא אינו צודק, שכן, כל העת מתקיימת בו המצווה שהוא קבור, ומצווה זו לא תסתיים לעולם.

איסור ההנאה והקבורה אינם כרוכים זה בזה: על נידון תורני עמוק זה עמלו תלמידי חכמים רבים (עיין שו"ת "שרידי אש" חלק א' סימן מ"ב), ואנו נציין מסקנה מעניינת ומאליפה העולה מדבריו של "נודע ביהודה" זצ"ל הדין לגבי איסור הנאה מעצמות מת שהתפוררו והפכו לעפר (שו"ת מהדור"ק סימן צ'). לדעתו, הנידון לגבי איסור הנאה במת שנקבר והוצא מקברו הוא חסר משמעות, ועל הכל להודות כי איסור ההנאה נותר בעינו. זאת, מאחר, שדווקא חפצים שדין שריפתם נובע מאיסור ההנאה שבהם, מותרים בהנאה לאחר שריפתם שהרי "התקיימה מצוותם" - איסור ההנאה היווה את הבסיס לשריפתם, ועם השריפה פרח האיסור. ברם, קבורת המת ואיסור ההנאה ממנו, אינם קשורים זה לזה כלל. אין קוברים את המת משום שאסור ליהנות ממנו, אלא מפני כבודו, שלא יהא מושלך כדומן על פני האדמה, קוברים אותו בעפר. מלבד זאת, אסור ליהנות ממנו. מעתה, כיצד ניתן להעלות על הדעת, שאיסור ההנאה יפרח ויימוג עם קבורת המת...

דף יא/א דישון המזבח הפנימי והמנורה

מצוות דישון המנורה

בכל יום הדליקו פתילות עם שמן זית זך כתית למאור בשבעת הקנים אשר במנורת בית המקדש. טרם הדלקת הנרות כהן היה מפנה את האפר שהצטבר בקנים מבעירת הפתילות הקודמות, ובגמרא נאמרו ארבע מילים בנוגע לכך: "מנורה מנלן - דשן הדשן", היינו: ניתן היה לכתוב בפסוק 'דשן, האות "הא" המיותרת, 'הדשן, התוספה כדי ללמדנו על דישון המנורה.

לדעת חלק מן הראשונים, דרשה זו מתייחסת למצוות דישון המנורה. אך בעלי התוספות (ד"ה "בשלמא מזבח החיצון") תמהים, לשם מה יש צורך ללמוד זאת מדרשות ומייתורי אותיות, מקרא מלא הוא (שמות ו/ז) "בהיטיבו את הנרות" - יש להטיב את הנרות, לפנות את הדשן [עיין בתוספות כיצד הם מפרשים את הדרשה].

הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל (יחידי מרן ר"ז הלוי, הלכות תמידין ומוספין) מיישב קושיה עצומה זו באופן נפלא. **דישון המנורה כדי לנקותה:** מן הפסוק "בהיטיבו את הנרות" למדים, כי יש מצווה לנקות את המנורה ולהכינה לקראת הדלקת הנרות הבאה. הבה נעיין קמעא במהות המצווה. האם מצוות

כמצלמה דמיונית. סגרו את העיניים, וראו בעיני רוחכם שישים יהודים, הרתוקים למקום זה מספר שנים, כל אחד וסיפורו הוא, עברו, ועתידו - יש לקוות היושבים בכל יום ללמוד דף היומי. לבד. בלי משפחה. לא אחרי העבודה, לא לפני העבודה ולא באמצע העבודה. באמצע הכלא. רבים מהם חשים כי הלימוד בדף היומי מביא מזור לנפשם הלאה, ומפיח בה רוח חיים.

שמחת הסיום היתה מרגשת ביותר. "הקדוש ברוך הוא, אנתנו אוהבים אותך, הקדוש ברוך הוא, אנתנו אוהבים אותך". הטונים לא היו מתואמים כל כך, הלחן, יש להודות, ידע גרונות מדוייקים יותר, אך מעולם לא נתלו בו יהודים רבים כל כך, בקדושה רבה כל כך, זמן רב כל כך. דקות ארוכות מתחו המסובים את מיתרי גרונם בשירה אדירה למתיר אסורים, "הקדוש ברוך הוא, אנתנו אוהבים אותך", עוד פעם, עוד יותר אוהבים, הקדוש ברוך הוא. דמעות כמים, התייפחיות ובכיות אנתנו אוהבים אותך.

אחד הלומדים הוותיקים במקום, הכין מעין חרוזים, כדי להביע את רגשותיו ההומים.

עונג שבלימוד

כל יום מימי השבוע / יושב אני רגוע
הגמרא פתוחה לפני / ואור לנגד עיני
נותן את כל כוחי / להעיר את מוחי
בזכות לימוד הדף היומי / שמיועד לכל מי ומי
איזה רוגע נפשי / מיום ראשון ועד שישי
אך ביום השבת / כפול הוא הנחת
ומילות הקודש שבדף / כאילו באויר עף
כי לימוד הקודש / זה חרצובות אש
ויש הרבה גיצים / לאלה שללמוד רוצים
לכן בוא עוד היום והצטרף / וללימוד הדף תגיע
ותשתף

הוא גם הוסיף וכתב חרוזים במיוחד לרגל הסיום, לפניכם מספר שורות מן החרוזים המשתרעים על פני שני עמודים:

סיום מסכת תמורה

נשאנו לל-לא תפילה / והבענו לפניו משאלה
חוס עלינו ברחמים / כי הנה עוברים הימים
ואנו באוהליך דרים / ולא באנו בסדירים
שלח לנו את הרועה / שיחד אתו בקדוש נרעה
וילמדנו מידי יום הדף / מתוך עומק ולא בחטף
לא נדע היכן באים / כי לא היינו בקיאים
ואנו ללימוד מאד צמאים / ויפתחו לפנינו השערים
הנעולים / כי כוחנו הולכים וכלים
חזקנו ואמצנו והבא הבשורה / כי נצא מכאן בה
במהרה
ולרב קובלסקי שליט"א מרא דאתרא שסוף סוף זכינו
להכיר ולהתוודע ליהודי יקר זה ולמפעל חייו האדיר
שחובק עולם מזכה הרבים לשם שמים בדף היומי,
יזכה אותו הקב"ה לעוד שנים רבות עד מאה ועשרים
להמשיך ולהאדיר תורה כאן ובעולם. יבנה ביהמ"ק
במהרה בימינו, בשורות טובות ישועות ונחמות אמן.

לומדי השיעור הודו נרגשת לרב שי גוב ארי, רב בית הכלא, אשר פעל נמרצות להבאת גמרות לשיעור הדף היומי, ומסייע בכל הנדרש לקיום חיי הדת במקום ברגש ובקדושה. יברך ה' פעלו.

★ ★ ★

יהודי יקר, לשמיעת שיעור דף היומי בכל בית כנסת שאתה חפץ בו, טלפן עכשיו למוקד מאורות הדף היומי 03-5775333.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעבודה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

לעילוי נשמת

מרת **רייצא רחל סימינובסקי** ע"ה
ב"ר דוד אליהו ובאשה טופל ז"ל
נלב"ע א' באייר תשס"ט

תנצב"ה

הנוצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

א"מ היקרה מרת **רחל לאה גרינברג** ע"ה
ב"ר שמעון ז"ל נלב"ע ד' באייר תשע"א
א"מ היקר ר' **יצחק גרינברג** ז"ל
ב"ר חיים ז"ל נלב"ע ז' בניסן תשס"א **תנצב"ה**

הנוצחו ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **אפרים יעקב פולק** ז"ל
ב"ר יצחק ז"ל נלב"ע ג' באייר תשד"ם
תנצב"ה

הנוצח ע"י משפחת פולק,
קרפין, ומי זהב שיחיו

דישון המנורה היא ליטול את הדשן מן המנורה, או שהמצווה היא לנקות את המנורה. כאשר אדם מנגב אבק מעל חפץ, איש לא יגדיר כי מטרתו היא הספגת האבק בסמרטוט, מפני שהכל מבינים שמטרת פעולתו היא ניקוי החפץ. משכך, גם פינוי הדשן מעם המזבח אינו אלא פעולת ניקוי המתמקדת במנורה ולא פעולה שעיקר מטרתה בהזזת הדשן ממקום אחד למשנהו.

מעתה, כהן אשר ישתמש בדשן שבמנורה, אינו עובר על כל איסור, שהרי כלל יסוד מבואר בגמרא בדיני מעילה - חפץ הקדש שמילא את ייעודו אינו נושא עליו איסור מעילה והנהנה ממנו בשימוש חולין אינו מועל בהקדש, ופתילות אלו הרי מילאו את ייעודן טרם הפכו לדשן.

דישון המנורה כדי להעביר את הדשן אל המזבח: אכן כן, כל זאת לפני דרשת התורה "דשן הדשן". ברם, דרשה זו מלמדתנו, כי מלבד מטרת ניקוי המנורה, קיימת מטרה קדושה בעצם פינוי הדשן מן המנורה אל המזבח, ועבודה זו היא חלק מן העבודות הקדושות של בית המקדש. כשם שיש לחלל בחליל, לאפות לחם הפנים ולזרוק את דם הקרבנות על המזבח, כך יש להוביל את דשן המנורה אל המזבח. משכך, הנהנה מן הדשן בטרם ניטל זה מן המנורה אל המזבח - מעל בהקדש, שיעודו של הדשן עדיין לא הושלם, להינטל אל המזבח. [לכן הגמרא הבאה לבאר את הסיבה לכך שדווקא לאחר הדישון אין מעילה, הביאה את הפסוק שהמצווה היא בדשן עצמו].

הבנה זו מיישבת כפילות, לכאורה, בדברי הרמב"ם.

הרמב"ם (הלכות ביאת מקדש פ"ט הלכה ב') כותב, כי זר שהטיב את הנרות במנורת בית המקדש והכינם להדלקה, אינו חייב מיתה כפי שמתחייב זר העובד אחת מעבודות המקדש, משום שזו "עבודה שיש אחריה עבודה", שהנרות עדיין לא הודלקו, וזר חייב מיתה אך ורק על ביצוע עבודה שאין צורך להוסיף אחריה מאום. והנה, מספר הלכות לאחר מכן (הלכה ח') הוא מוסיף ומנמק בטעם שונה לחלוטין, שזר אינו חייב מיתה אלא על 'עבודת מתנה' ולא על 'עבודת סילוק', היינו: הזרק את הדם נותן את הדם על המזבח, אך המדשן נוטל את הדשן, ואין חייבים מיתה אלא על עבודות נתינה. על מה ולמה ראה הרמב"ם צורך לנמק בכפליים את פטורו של זר שדישן את המנורה.

לאור האמור הדברים מתבארים יפה. אם נבקש להמית את הזר בשל עבודת הניקוי שביצע במנורה, נפטור אותו ממנה מפני שהדישון הוא "עבודה שיש אחריה עבודה", שהדלקת הנרות הבאים היא סיום עבודת הכנת המנורה. ואם נבקש להמיתו מפני עבודת הקודש, נטילת הדשן מן המנורה אל המזבח, אשר אינה כרוכה וקשורה לניקוי, אלא הפעולה עצמה מהווה עבודה, הרי לכך יש צורך בפטור נוסף - עבודת מתנה בלבד מחייבת מיתה ולא עבודת סילוק.

קטע יומי מתוך הגליון השבועי "מאורות הדף היומי - לילדים"

מסכת מעילה דף ו' שבת קדש כ"ט בניסן

רבי אליעזר בן הורקנוס

בדף זה מביאה המשנה הלכה בשם רבי אליעזר, הוא רבי אליעזר בן הורקנוס. רבי אליעזר בן הורקנוס היה תנא בדור השני של התנאים, וחתנו של הנשיא רבן גמליאל הזקן. הוא התגורר בעיר לוד ועמד שם בראשות ישיבה. בגלדותו לא שלחו אביו ללמד תורה, אך כשהתבגר חשקה נפשו בתורה והוא היה מגדולי תלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי, שאמר עליו כי הוא שקול כנגד כל חכמי ישראל. מענין לדעת כי רבי אליעזר היה רבו של רבי עקיבא, שלמד אצלו תורה שלש עשרה שנה! בזמן חרבן בית המקדש השני, רבי אליעזר וחברו רבי יהושע בן חנניה, הוציאו את רבן יוחנן בן זכאי מירושלים, בספור המפרסם שבו נמלט רבי יוחנן כדי להפגש עם המושל ולבקש שלא יחריב את יבנה ואת חכמייה.

למנוי גליון לילדים חייג:
1700-500-151
חודש היכרות חינוך

הסדרה שמאחדת את המשפחה סביב שולחן השבת!
חדש: כרך י"ב "בין אדם לחברו"

- זהירות במזון חבירו
- שמירת גופו וממונו
- גמילות חסדים
- כיבוד אב ואם
- לשון הרע

1-700-500-151

הפצה ראשית יפה נוף

מבצע מיוחד עבור 100 המזמינים הראשונים